

N:o 20.

Redaktör och utgivare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 15 December 1891.

Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre.
Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.).

Årg. 11.

Martha Remmert.

Den af fru Annette Essipoff tillämnade konsertresan till Sverige denna höst kom ej till stånd, men i stället ha vi i dessa dagar fått göra en alldeles ny bekantskap med en af nutidens förnämsta qvinliga pianovirtuoser, Martha Remmert, hvars bild vi med anledning deraf i dagens nummer af Sv. Musiktidning presentera våra läsare. Den lefnadsteckning vi bifoga hertill är hufvudsakligen från Nordisk Musiktidende, som för åtta år sedan innehöll konstnärinnans porträtt med biografisk text.

Vi minnas väl huru vid det nära samtida besöket för 10 år sedan af fru Annette Essipoff och Sofie Menter ett lifligt meningsutbyte egde rum om hvilken som var största konstnärinnan af dessa båda, och något ditåt hände sig äfven i våras då fru Carreno och Stern täflade här om publikens ynnest. Man söker gärna jmförelsepunkter mellan de konstnärliga storheterna och mellan bekanta och obekanta sådana för att få deras värde bestämdt för sig. Säkert har också mången vid underrettelsen om Martha Remmerts konsertande hos oss gjort sig t. ex. den frågan: »Är hon större än Essipoff?» »Spelar hon

lika bra som Menter?» Skulle man försöka svara härpå, kommer man väl sanningen närmast om man säger: »Hon är hvarken större eller mindre än Essipoff och Menter, hon är deras like. Tillsammans med dem bildar hon ett klöfverblad, som den musikaliska världen knappast sett maken till. Men

hon är närmast beslägtad med fru Menter. Martha Remmert och Sofie Menter hafva obestridd sin plats såsom de första och största moderna qvinliga pianister af den Liszt'ska skolan.

Martha Remmert, dotter af en godsägare, är född 1854 nära Gross Glogau i Schlesien. Såsom barn visade hon

sig ytterst liflig och egenvillig, stolt och äregirig, så att man med en viss ängslan motsåg utvecklingen af hennes karaktär. Då hon konfirmerats fick hennes trängande natur ett aflopp i ett öfverspändt religiöst svärmeri, som framstälde för henne en sjuksköterskas blygsamma, besvärliga lott som det skönaste och mest eftersträfvansvärda mål.

Vid femton års ålder kom hon till sin farfar, gehemierådet Remmert, i Berlin för att erhålla den ytterligare utbildning som hennes vetgiriga natur med all makt efterträdde. Redan tidigt hade hon begynt spela, men det tog ingen riktig fart. Då kom hon in som elev i Theod. Kullaks »Academie der Tonkunst», och det dröjde ej länge innan hennes erfarne lärare uppdagade den unga flickans storslagna musikaliska begåfning. Han tog sig henne an med stor ifver och spådde henne en lysande framtid om hon ville hängifva sig åt konsten. Musiken

hade också fått makt med henne helt och hållet; sjuksköterskans ideal hade försvunnit för att lemna rum åt bilden af en firad konstens prestinna.

Emellertid dog hennes farfar, och hennes andra släktingar, af hvilka de flesta tillhörde militär- och embetsständer, ville ej veta af den unga flickans »konstnärsnycker». Men var det något, som skulle styrka Martha Remmert i hennes föresats, så var det motstånd; nu ville hon blifva konstnärinna och intet kunde förmå henne att ändra beslut. Föräldrarna kände detta och lät henne stanna vid sina studier i Berlin.

Kort derefter hörde Martha Remmert första gången Rubinstens spel. Hon blef så betagen i hans gigantiska spel, så beslägtad med hans obändiga kraft och glödande passion, att hon, bestämd som hon var, dagen derpå med klappande hjerta skyndade till mästaren för att få höra sin dom, och den utföll med lifligt beröm öfver hennes talang och varm uppmuntran till fortsatt arbete.

Nu var hon säker på sig sjelf och hennes energi dref henne med jettsteg framåt.

Men plötsligen såg det ut som vore allt förbi för henne. Föräldrarna hade ej råd att hålla henne i Berlin; hon måste hem. Rubinstein fick emellertid veta hennes olycka och utverkade af storfurstinnan Helena af Ryssland att hon understödde den mäktigt uppspirande talangen. Glädjestrålade återvände hon till Berlin, och der blef Carl Tausig, som redan slutat med sitt pianoinstitut och lektionsgifvande, så betagen i hennes person och spel, att han tillbjöd sig leda hennes utveckling, ett tillbud, som hon dock genom Tausigs snart derefter inträffade död ej fick skörda frukten af. Straxt derefter dog äfven storfurstinnan Helena, och hon såg sig beröfvad både sitt konstnärliga och materiella stöd. Men förtviflan fick ej makt med henne för det. Döf för föräldrarnes kallelse att återvända till hemmet, blind för de lockande utsigter hennes rika släktingar framstälde om hon ville öfvergifva konsten fortsatte hon sitt arbete. Hon uppträdde första gången i Berlins »Sång-akademi» och blef mottagen med stor entusiasm af publik och kritik. Så begaf sig den ensamma sjuttonåriga flickan till Liszt i Weimar för att höra hans dom och inhämta hans råd. Hon hade knappt spelat åtta takter för mästaren, innan denne var på det klara med hennes eminenta begåfning och utveckling. Från den tiden var hon Liszts käraste elev, han spelade dagligen med henne, och offentligt uppträdde de tillsammans. Liszts inflytande på Martha Remmert blef ofantligt stort, och hennes begåfning och hänförelse bragte det snart derhän, att hon blef liksom en återspeglings af Liszts mäktiga snille.

Nu begynte hennes segertåg genom alla Tysklands stora städer — öfver-

allt öfvervåldigades man af det imponerande majestätet, det förtrollande behaget i hennes spel, egenskaper som förskaffat henne tillnamnet af pianots »valkyrja». Ifrån Tyskland sträckte hon sitt segertåg till de ryska öster-sjöprovinserna, men till Weimar kom hon alltid åter, och Liszts rekommendation öppnade väg för henne hvar hon vände sig. I Ungern, Ryssland, Bucharest, der den konstläskande drottningen, »Carmen Sylva», var henne mycket bevägen, i Konstantinopel, i syd-tyskland, i Köpenhamn (1883) — öfverallt firade hon utomordentliga triumfer.

Martha Remmert imponerar och intager genast när hon visar sig på tribunen, och hennes personlighet gör intryck af en obegränsad energi, ett intryck som förstärkes när hon slagit sig ned vid pianot. Att Liszts namn har ett framstående rum på hennes program är naturligt. I första rummet af hennes prestationer stå och Liszts Ess-dur-konsert och de Ungerska Rhapsodierna. Hennes utförande af dessa sätter alla i förvåning, ej minst dem som hört Liszt sjelf i forna dagar. Men hon berömmes äfven som tolkarinna af Chopin.

»Den som hädanefter talar om Essipoff och Menter, måste nämna Martha Remmert som den tredje i förbundet» säger Wilh. Tappert — »Det kan till och med hända att hon snart är den första! Jag är mycket böjd för att redan nu hylla henne som pianisternas drottning!»

Prenumerationsanmälan.

I det vi anmäla Svensk Musiktidnings fortsatta utgifvande under nästa år — hennes 12:e årgång — uttala vi vårt förbindliga tack till dem, som under detta år gynnat henne med prenumeration, och vår glädje öfver det erkännande, som från pressen och enskilda kommit henne till del. Då tidningens ekonomiska betryggande emellertid måste bero på den musikaliska allmänhetens intresse för en svensk musiktidnings bestånd, hafva vi allt skäl att ställa en vördsam och liflig uppmaning till musikens vänner och idkare, att genom prenumeration å Svensk Musiktidning visa sig erkänna nyttan och behovet äfven i vårt land af ett sådant literärt fackorgan, som meddelar instruktiva, bildande och läsvärda uppsatser i musikaliska ämnen och som uppsamlar notiser från in- och utlandets musikverld, i främsta rummet med afseende på svensk tonkonst och dess idkare; men äfven åt de andra skandinaviska ländernas och Finlands musiklif skola vi härefter egna vår uppmärksamhet i högre grad, afseende att göra Svensk Musiktidning äfven till ett **ordiskt musikblad**, och hoppas därför större spridning än hittills af tidningen i dessa grannländer. Red. skall lemna all möda ospard att för kommande året göra tidningen underhållande för den musika-

liska allmänheten och börjar nästa årgång i förhoppning om allt större spridning af densamma i de musikaliska hemmen.

Vi hoppas då att först och främst få behålla de prenumeranter, som hittills gynnat Svensk Musiktidning, och att dessa skola skänka tidningen ett välbehöfligt understöd genom att rekommendera densamma åt andra musikvänner. Under detta år kommer tidningen att utgifvas efter hufvudsakligen samma plan som förut, innehållande **populär läsning i musikaliska ämnen, porträtter och biografier** öfver in- och utländska tonkonstnärer, redogörelser för **musikpressen, följetonger**, samlade **notiser** om hvad som tilldrager sig i musikverlden och dem en sådan facktidning längre bevarar, än de dagliga tidningarna med deras efemeriska natur kunna göra.

Tidningen åtföljes äfven, som förut, af **Musikbilaga**, ett **Musikalium** med **piano- och sångstycken**, innehållande **god och lätt utförbar musik**, och af samma stora oktavformat, som senaste årens (omkring 14 sidor), och kommer bilagan att ökas i förhållande till ökad prenumeration. För musikbilagan har utlofvats goda bidrag; bl. a. kommer i den att inflyta en förut **utgifven sång af Ludv. Norman**.

Svensk Musiktidning utgifves 1892, såsom förut, 2 ggr i månaden (utom juli-aug., »den döda säsongen») till ett pris af 5 kronor pr år. **Musikbilagan** tillfaller **endast helårs-prenumeranter**. Mindre än hel årgång beräknas efter lösnnummer (å 25 öre).

På tidningen prenumerar här å **Expeditionen, Olofsgatan 1** (Hötorget 6), öfver gården 1 tr. upp, i **bok- och musikhandeln** samt å tidningskontoren. I landsorten prenumereras bäst **å posten**, då tidningen **fortast** kommer prenumeranten till handa. **Presentkort** å tidningen finnas att tillgå å Expeditionen och andra prenumerationsställen.

Vördsamt anhålles att **prenumeration** må ske **så snart som möjligt**; vid **direkt prenumeration** hos **Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm**, (Olofsgatan 1) sändes tidningen till prenumeranten kostnadsfritt **genast den utkommit**.

För att spara våra förra prenumeranter besvär vid prenumerationsförnyelse, sända vi dem nu, såsom förut, årgångens första nummer, med anhållan att de som **icke** vidare önska erhålla tidningen ville tillkännagifva detta åt budet eller å tidningsexpeditionen **före** andra numrets utsändande. **Senast** när budet kommer med andra numret torde det första återlemnas af dem, som ej prenumerera för detta år; af dem som ämnat fortsätta torde då **till budet prenumerationsavgiften** mot **quitto erläggas**. Dem, som behålla första numret utan att afsäga sig tidningen, anse vi oss alltså få räkna till årets prenumeranter å tidningen.

Stockholm i dec. 1891.

REDAKTIONEN.

Vårt gamla operahus och dess minnen.

(Forts.)

Spektaklerna i det nya operahuset gäfvos, likasom de på Bollhuset, två gånger i veckan (vanligen måndagar och torsdagar). Inträdespriserna voro: på första raden och andra radens fond 32 skill.; andra radens sidor, tredje radens fond och parterre noble 24 skill.; tredje radens sidor, fjärde radens fond och stående parterre 16 skill.; fjärde radens sidor närmast fonden 12 och närmast teatern 8 skill., allt specie.

Konungen anvisade åt sin nyskapade sverska opera icke mindre än $\frac{1}{3}$ million i årligt anslag ur den kungliga handkassan och styrde sin teater själf i mer än ett hånseende. För att samtidigt höja skådespelaretekniken inkallade han 1781 den berömda Monvel, hvars franska trupp fick från 1783 spela på Bollhuset. Omvexlande med den uppträdde sedan 1787 ett från K. operan rekryteradt sällskap med svenska sorg- och lustspel å Bollhusteatern, som fick namn af *Kongl. svenska dramatiska teatern* 1788, då denna svenska trupp bildade ett associationssällskap, som dock lydde under K. operans direktion. Till denna teater donerade Gustaf III ett kapital af 176,000 rdr. Bland dess skådespelarekrafter glänste Lars Hjortsberg, A. de Broen och L. J. Deland, fru Marcadet, mller Löven och Neuman. Vid konungens död upphörde representationerna på Bollhuset, som refs året derpå, men 1793 fick dess trupp en ny präktig skådeplats i den s. k. »Arsenalen» (Jakob de la Gardies palats på nu var. Karl XII:s torg). Denna byggnad förvandlades efter J. Schefs plan till en teater, som invigdes 1. nov. 1793 och kallades *Dramatiska* (el. k. Mindre) *teatern*. Densamma nedbrann i nov. 1825, då de dramatiska föreställningarna öfverflyttades till operascenen. Vid sidan af de kungl. teatrarne hade sedan 1773 en folklig teater (*Svenska teatern*) verkat, först under P. Stenborgs och sedan under K. Stenborgs ledning, då finare sångpjeser och skådespel uppfördes å dess scen (först i Humlegårdens rotunda, sedan å Eriksberg och sist vid Munkbron). Af Gustaf IV Adolf inlöstes Stenborgs teater 1799 och sammanslöt med K. Mindre teatern, som då blef lyrisk-dramatisk. Denne konung lät också operans anslag länge utgå som förut; emellertid inkallade han en fransk trupp som 1803—5 gaf lyriska och dramatiska föreställningar å k teatrarne. Konungens ovilja mot svenska operan dref honom likväl derhän, att han 1806 upphäfde anstalten och 1807 påbjöd operahusets rifning. Ordern utgick från Malmö, der konungen då befann sig, och operans då varande direktör Edel-

crantz skyndade dit ner för att söka få ändring i konungens beslut. Inga argumenter kunde emellertid inverka på konungen förr än Edelcrantz framstälde de stora kostnader, som voro förenade med operahusets rifning. Detta skäl ledde till uppskof med verkställandet af rifningen. 1808 var operahuset inredt till lasarett för landtvärnsmän, och statshvälfningen 1809 räddade fullständigt operan, hvars verksamhet sedan återupptogs, likväl bestämdes statsanslaget åt operan till endast 6,740 ndr. rigs. jemte lösen för 200 famnar ved. 1813 åstadkom förste direktören vid operan G. F. Löwenhjelm bägge k. teatrarne sammanslagning till en institution. Den större scenen (»k. stora teatern») begagnades sedan för operor och det högre dramat, den dramatiska för operetter, borgerliga skådespel och lustspel. Det 1812 upprättade aflöningsättet med lottandelar af den behållna inkomsten bibehölls. Utmärkta förmågor pryddes scenerna, bl. a. Du Puy, Lindström, Fr. Kinmansson, Mer Wässelius och Frösslind fruor Casagli och Sevelin; Hjortsberg, Sevelin, Åbergsson, m. fl. 1815 beviljade ständerna åt k. teatern, förutom 66000 rdr. till gäldande af dess skuld, ett årsanslag af 45,750 rdr., men detta anslag indrogs 1818 af riksdagen. K. teatern öfverlemnades då (under namn af *Stockholm teater*.) på entreprenad åt öfverste Törner, som innehade den fyra månader, hvarefter den åter vardt kunglig scen och ur Karl XIV Johans handkassa erhöi ett årligt anslag af 30,000 rdr., hvarjemte konungen 1820 anvisade till teatern af allmänna medel 25,000 rdr. Riksdagen vägrade 1823 att göra detta anslag till ett stående, och konungen ansåg sig då nödsakad att ikläda sig teaterns skuld samt höja sitt bidrag till 54000 rdr. Vi hafva förut omtalat Dramatiska teaterns brand och sammanslagningen af de båda k. scenerna hvilken forfor till 1863.

Under 1820—40 talen egde den lyriska scenen sådana talanger som Jenny Lind, Math. Ebeling, Henriette Widerberg, Elma Ström, Math. Gelhaar, Per Sällström, Lars Kinmansson, Günther, Belletti, Ol. Strandberg; och den dramatiska: Emilie Höggqvist, Fanny Westerdahl, Sara Strömstedt (fru Torsslow), Nils V. Almlöf, Dahlqvist, Sundberg. Monopolet på teaterverksamheten i hufvudstaden för k. teatern bröts af O. U. Torsslow, som obehindradt gaf offentliga teaterföreställningar i Kirsteinska huset vid Klara Strandgata (ombygdt till hotell W 6). Skriftställaren Anders Lindeberg byggde sedan vid Lilla Trädgårdsgatan en teater, som invigdes 1842 och kallades Nya teatern, hvilken 1846 hyrdes af Torsslow och då fick namnet Mindre teatern. Edv. Stjernström, som jemte Torsslow ledde teatern, blef ensam derom 1850 och köpte den 1854, hvarefter han

egde teatern till 1863, då den för 270,000 rdr. inköptes af kgl. teatern och fick namnet Dramatiska teatern. Den kungliga teatern hade sålunda åter skilda scener för lyriska och dramatiska pjeser, ehuru större skådespel fortfarande gäfvos å Stora teatern. För kungliga scenen inträdde en ny glansperiod omkr. början af 1860-talet, representerad å operan af Louise Michal-Michaëli, Fredrika Andrée-Stenhammar, Charlotte Strandberg, Signe Hebbe, Mina Gelhaar och sångarne Arnoldson, Arlberg, Willman, Uddman, Behrens, med hvilka man också kan förena Rud. Vallin, Lundberg och Sandström; å dramat. teatern af fruor Hwasser, Hedin, Betty Almlöf och herrar Swartz, Knut Almlöf, Hedin, G. Kinmansson, Elmlund m. fl. De kgl. scenernas förmågor i senare tid äro för alla bekanta.

De ekonomiska svårigheter kgl. teatern alltid haft att kämpa med, ha oupphörligt hotat dess existens; än har det sålunda varit fråga om teaterns upphörande såsom kunglig scen, än om dess fullständiga upplösning, men konungen har alltjamt trädt emellan och gjort uppostringar för dess bestånd, oberäknadt hans bibehållna årliga privatanslag 60,000 kr. (räknadt som ersättning för hoffogens begagnande). Statsanslaget från 1809 indrogs 1841 men beviljades åter 1845, förhöjdt till 9,000 rdr, utgick 1855—57 med 30,000 rdr., 1858—68 med 75,000 rdr., 1869—88 med 60,000 kr. Kgl. teaterns skuld uppgick 1870 till 468,000 kr., och till dess gäldande anslog riksdagen 270,000 kr., konungen återstoden. 1881 hade teatern en ny skuld å nära 292,000 kr., den konungen betalade samtidigt med att teaterns förvaltning öfverflyttades från hofförvaltningen till finansdepartementet.

Ställningen blef dock ej bättre. 1882—83 års riksdag måste bevilja 40,000 kr. extra och täcka en uppkommen brist med tillsammans 231,000 kr. (och dertill nära 70,000 kr. till reparation efter den våldel som 1882 uppkom i operahuset). Riksdagen medgaf 1884 att teaterverksamheten finge fortgå i 3 år (med ordinarie anslaget jemte 15,000 kr. i tilläggs-kreditiv) mot vilkor att Stockholms stad tillsköt 50,000 kr. för hvarje af dessa år; då detta afslogs af stadsstyrelsen, subskriberades beloppet af enskilda personer, hvarigenom operan den gången räddades. Året 1888 blef afgörande för operans öde, i det riksdagen indrog anslaget och medgaf k. m:t rätt att upplåta teaternes lösa och fasta egendom åt lämpliga entreprenörer; emellertid beviljades 129,000 kronor till betäckande af uppkommen brist, en summa till åtgärder mot eldfara och 40,000 till understöd åt dem bland personalen, som blefve utan anställning. Det såg nu hotande ut för Gustaf III:s skapelse, då folkrepresentationen undandrog sig förpligtelsen att upprätthålla den för vår

musikaliskt-dramatiska konst så viktiga anstalten. Hvem skulle väl, efter alla de ekonomiska svårigheter, hvarmed den haft att kämpa, våga försöket att hålla den uppe och dermed rädda från ekonomiskt betryck hela den stora personal, som haft sin utkomst vid de kungl. teatrarne? Mannen fans dock, och det var operans hofkapellmästare Conrad Nordquist, som nu tog operan på entrepenad 1888—90 och detta med lika oväntad som lysande finansiell framgång; operan öfverläts sedan på association åt truppen med hittills godt ekonomiskt resultat. Frågan om det otidsenliga, eldfarliga operahusets ombyggnad har emellertid länge varit på tal, och den stora ypperligt belägna tomten skulle, det insågs allmänt, kunna med en ny lämplig operabyggnad å densamma, blifva för sjelfva operainstitutionen så inbringande, att dennas ekonomi för framtiden vore lettryggad genom de medel, som uthyrda lägenheter i ett nytt operahus på platsen komme att lemna. Hur denna fråga 1889 löstes genom ett af framstående personer bildadt »teaterkonsortium» är allmänt bekant.

Detta erhöi riksdagens medgifvande att utsläppa ett premieobligationslån å 10 mill. kr., afsedt att utlottas årligen inom 57 år, samt för inkomsten deraf uppföra å operans gamla tomt en ny teaterbyggnad, som färdig öfverlemnas till statsverket med full eganderätt, hvarjemte Stockholm stad förband sig att med 600,000 kr. bidraga till byggnaden. Lånet öfvertogs af af ett bankkonsortium, som af den beräknade vinsten på detsamma utbetalade till teaterbyggnadskonsortiet 3 mill. kr., hvaraf 2½ mill. till byggningen, 500,000 till en reservfond för teaterverksamheten. Ritningar af arkitekten A. Anderberg till den nya byggnaden äro antagna. Dess salong får tre rader och skall rymma 1,240 personer. Den tredje raden blir betydligt fördjupad, en omständighet, som säkert skall menligt inverka på salongens akustik, hvarjemte säkerheten för publiken, samlad i större mängd på en rad, ej blir densamma, som om en fjerd rad med sina särskilda utgångar funnes. Det gamla operahusets salong är i akustiskt hänseende mönstergill. Salongen i detta med 5 logerader och parkett ansågs rymma 940 personer. Scenen är i detta belägen åt strömmen, kgl logen med sin foyer åt Arsenalsgatan. Så som dess stora förstuga åt Gustaf Adolfs torg ser ut med sina släta hvitrappade väggar och tak tedde sig äfven yttre och inre förstugan åt Arsenalsgatan, till dess för några år sedan operakällarens innehafvare, Bengt Carlsson, lät i ganska prydligt skick försätta entréen till salongens korridorer på denna sida äfvensom den närliggande förstuga, hvarifrån leder en trappa till öfre våningen, ingången till schweitzeriet och korridoren med trappuppgång till 4:e och

5:te raderna. Huru trångt utrymmet i de salongen omgifvande korridorerna måste ha varit, kan man finna deraf att venstra parkettens korridor endast var 220 centim. hög och 170 bred, trappuppgången till 1:a raden (venster) hade en bredd af 150 cent. och höjd af 155. Tredje och fjerd radernas korridorer vore något bredare och högre. Parkettens korridorer hade längst bort dörrar, som ledde till orkesterns små tamburer, och på en trappa om några steg kom man derifrån upp på scenen. Straxt till venster på sidan om scenen (venster från salongen) svängde en stentrappa upp till klädlogerna i olika våningar, å samma sida var ingång till materialförrådet; å högra sidan svängde på samma sätt en trappa upp till artistfojern med sångrummet och den intill denna belägna fojern för publiken, som från 1:a raden hade ingång till densamma; dessa rum belägna åt Gustaf Adolfs torg.

För en mera detaljerad beskrifning öfver det gamla operahusets lokaler sakna vi nu utrymme. Den nya teaterbyggnaden, hvarom vi få tillfälle att framdeles yttra oss, beräknas lemna i hyresafkastning 100,000 kronor och riksdagen är sinnad förnya sitt anslag å 60,000 kr., sedan farhågan för dettas växande lyckligt undanröjts.

Innan vi afsluta denna uppsats vilja vi redogöra för den gamla operans högsta styresmän och orkestercheferna. *Förste direktörer* vid k. teatern hafva varit: frih. G. J. Ehrensvärd 1773—76, frih. A. F. Barnekow 1776—80, greve Karl v. Fersen 1780—86, frih. G. M. Armfelt 1786—92, frih. Kl. Rålamb 1792—98, frih. J. H. Hamilton 1798—1804, A. N. Edelcrantz 1804—10, A. F. Skjöldebrand 1810—12, greve G. K. F. Löwenhjelm 1812—18, kronprinsen Oscar 4—23 nov. 1818, frih. G. F. Åkerhjelm 1818—23, greve G. Lagerbjelke 1823—27, greve J. K. Puke 1827—31, Bernh. v. Beskow 1831—32, J. P. Törner april—juli 1832, Per Westerstrand 1832—40 (efter 1840 till 1844 var Alexis Backman direktör för den sceniska förvaltningen; den ekonomiska sköttes af en särskild direktör) frih. H. A. Hamilton 1844—48, S. G. Schyberg 1848—52, frih. Knut Bonde 1852—56, G. O. Hyltén-Cavallius 1858—60, frih. Eug. v. Stedingk 1861—66, E. af Edholm 1866—81, H. Vestin 1881—83, And. Villman 1883—88, hvarefter Conrad Nordqvist blef operans direktör. Såsom hofkapellmästare hafva fungerat: Franc. Uttini 1773—88, Jos. Krauss 1788—92, G. J. Vogler 1786—1799, J. Chr. Fr. Hæffner 1799—1808, J. N. Eggert 1808—10, J. H. Küster 1810—12, Edv. Du Puy 1812—22, J. F. Bernald 1822—49, Jacopo Foroni 1849—58, Ignaz Lachner 1858—1861, Ludv. Norman 1861—79, Joseph Dente 1879—85, hvilken efterträddes af Conrad Nordquist.

Såsom dekorationsmålare vid operan hatva efter Desprez utmärkt sig G. A. Müller, Emil Roberg och Fritz Ahlgrensson m. fl.

Musikpressen.

På Abrah. Hirsch's förlag har utkommit:

För piano 2 händ:

Sitt, Hans: *Liten serenad*. Pr. 60 öre.

Åkerberg, Erik: *Sarabande, Menuett, Gavott*, op. 27, tillagn. fröken Esther Sidner. Pr. 1 kr.

Teilman, Chr.: *Två norska folkmelodier*: op. 167: *Stabbelaaten*, op. 182: *Friervise*, å 75 öre,

Meissner, Aug.: *Det glada Stockholm*, några musikbetraktelser med belysande teckningar af V. Andrén. Pr. 2,50;

Operarepertoire: N:o 1. Weber: *Friskyttan*, N:o 2 Wagner: *Lohengrin*, N:o 3 Mozart: *Figaros bröllop*, å 40 öre,

Bayer, Josef: *Dockvals* ur balletten »Die Puppenfee». Pr. kr. 1. — *La dame de Coeur* (Hjerterdam) vals ur balleten »Rouge et noir». Pr. kr. 1.

För violin och piano:

7 *melodiösa stycken*, arrangerade (Bibliotek för violinister, 3:e häft.) Pr. kr. 1,50.

För en röst med piano:

B. Halldén: *Visa om råttan* ur feeri-lustspelet »Fru Hin» (Kuplett-repertoire N:o 38) Pr. 30 öre;

Sångduetter med piano:

Wennerberg, Gunnar: *Duetalbum*, Sångduetter. Pr. kr. 3,50.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit:

För piano 2 händ:

Carman M.: *Petite Mignonne*, Bluette, å mon editeur et ami Pierre Schott. Pr. 75 öre.

Schytte, Ludvig: *Ungdomsminnen*, 12 lätta och karakteristiska stycken. Op. 69. Häft. 1: *Postiljonen, På Ferievandring, I galopp, Fågelqvitter, Sjöjungfrun, Vid kvarndammen*; Häft. 2: *Regementet tågar förbi, Zigenarläger, Farmor berättar, Kring Majstången, Saga, Sof i ro*; å 1 kr. häftet;

För orgel:

Lund, Aug. L.: *Organistens Preludiebok*, 100 Preludier och Modulationer från och till de brukligaste tonarterna. 1:a Bandet: *Preludier* (100). Pr. 3 kr.;

För en röst med piano:

Adelsköld, Cl.: 3 *Sånger* (En sista önskan (d—f.), Det vet ingen (a—f), Dulgt Kjærlighed (ettstr. ciss—tvåstr. a). Pr. 1 kr.

Elfåker, Aug.: *Zuleima* (ord af J. Nybom) tillagn. grefvin. Math. Taube d—f. Pr. 50 öre. — *Kungasonen* (ord af Edv. Bäckström) för bariton eller bas, tillagn. operasångaren C. F. Lundquist (a—e). Pr. 50 öre.

På Gehrman & K:is förlag har utgifvits:

för piano 2 händ:

Vid pianot. Samling omtäckta pianokompositioner i lätt arrangement. Band I. Pr. kr. 2.

Balsåsongen, Samling ny populär dansmusik i lätt arrangement. Band I. Pr. kr. 1,50.

På Abrah. Lundqvists förlag har ytterligare utkommit:

För piano 4 händ:

Bizet: *l'Arlesienne* 1:re Suite (Prélude, Minuetto, Adagietto, Carillon). Pris 2 kronor;

För piano 2 händ:

Ponchielli: *La Gioconda*, Potpourri af F. Brissler, kr. 2.

Nyaste Notbok för smått folk, samling operaarier, sångkvartetter, folkvisor, danser, m. m., 8:e häftet. Pris 2. kr.

Vinterblommor 1892, nyaste valser, polkor, française, galopp och mazurka, arr. af Is. Looström. Pris kr. 1: 50.

Barnbalen 1892, nyaste samling af omtäckta dansar, lätt arrangerade. Pris 1 krona.

Rose, Fabian: *Ivy-Valtz*; Pris 1 krona;

för violin eller flöjt och piano:

Yradier C.: *La Paloma*, spansk serenad. Pris 1 kr.

Holtz V.: *For you*, Hambopolska (n:o 7 saml. Waldteufel, Holts m. fl., Danser.)

för en röst med piano:

Sångalbum, samling sånger med piano, originaltext och svensk översättning. Häft. I ital. och franska sånger: Denza: »Si tu m'aimais»; Caracciolo: Noltroverai; Tosti: Penso, »Oh! quanto io t'amerei», Dopo!; Luzzi: Ave Maria. — Häft. II tyska sånger: Franz, Rob: Er ist gekommen; Jensen: Klinge mein Pandero; Kücken: Herzallerliebste; Matthei: Er kehrt nicht zurück; Franz: »Denk ich Dein», Widmung. Pris 2 kr. häftet.

Beckman, Bror: »*Det var en gång en konung*» (den osynliga drägten) ord af H. Tigerschiöld. Pris 75 öre.

Af Abr. Hirschs' nyttgifna musikalier och bland de pianosaker vi här ha att anmäla räkna vi främst Åkerbergs stycken i gammal dansstil, väl skrifna, karakteristiska och vackra; såsom temligen lättspelta böra de kunna motse, hvad de förtjena, en stor spridning, och god inhemsk musik, hvaraf vi just ej ha öfverflöd, förtjenar särskildt att uppmuntras. Serenaden af

Sitt är ett litet enkelt och nått stycke, måhända först skrivet för violin, då komponisten (f. 1850) är bekant violinvirtuos; han har dock äfven skrivit pianomusik och sånger. Teilmans folkmelodier, i samma stil som de nyligen af oss anmälda, äro båda i lätt sättning. — »*Det glada Stockholm*», Meissners af oss förut vid första uppförandet omnämnda potpourri, föreligger här i ett arrangement lika mycket för ögat som för örat genom de utmärkta och qvicka teckningarne af André på titelbladet och sista sidan samt inuti på noternas marginaler (en idé, som påminner om det på samma förlag förr utgifna häftet »*Pierrot och Pierrette*») hvarigenom denna publikation lika väl kan höra till salongsbordet som till nothyllan. — *Operarepertoire*, häften om 15 sid. i oktavformat (likasom Sv. Musikt:s Musikalbum) innehåller hvar för sig ett godt urval, men, gifvet nog, somliga af de större operanumren i något stympadt skick. — Detsamma är förhållandet med den af Gehrman et K:is utgifna samlingen *Vid Pianot*, som för 2 kronor bjuder på 34 notsidor och 34 stycken af Boecherini, Schubert, Mendelssohn, Schumann, Rubinstein, Kirchner, Moszkowski o. a. nyare komponister (28 stycken). Att Mendelssohns marsch ur »*Midsommarnattsdrömmen*» och Schumanns »*Schlummerlied*», sålunda sammanträngda på hvar sin sida, betänkligt stympats anse vi ej riktigt. I Schuberts »*Moment musical*» ha i sista reprisens uteslutits 4 takter, som väl hade kunnat inpassas för att fullständiga stycket. — 7 *Melodiösa stycken* för viol. o. piano äro: Schumanns »*Abendlied*», Rode: Adagio ur 7:e violin-konserten, Wennerberg: Pastorale ur »*Gluntarne*» (»Här är gudagott att vara»), Tschaikowsky: »*Chant sans paroles*», Rubinstein: Melodi, Svensk folkvisa (»Allt under himlens fäste»), Rens: »*A la hongrois*». Arrangementet af dem synes vara väl gjort. — Bland Elkan & Schildknechts pianosaker fästa vi oss främst vid Schyttes *Ungdomsminnen*, som med sitt goda musikaliska innehåll böra blifva en lämplig julklapp till 10—12-åriga elever. *Petite Mignonne* är ett enkelt stycke i polkastil af en komponist, som hittills varit oss okänd.

Abrah. Lundqvist har utsändt ett par värdefulla häften: Bizets *l'Arlesienne*-Suite i lätt 4 händ. sättning och potpourriet ur Ponchiellis melodiösa opera »*Gioconda*», som snart kommer att upptagas å k. operan. De särskilda numren i potpourriet äro försedda med svenska textens begynnelsestrofer. — Notbok för smått folk innehåller 49 små lämpligt arrangerade stycken af hvilka de två sista äro koraler. — *La Paloma*, den omtäckta serenaden, som mycket spelats af våra kafé-orkestrar, har äfven utkommit i ofvannämnda arrangement liksom Holtz's »*For you*».

Af dansmusiken innehåller *Balsåsongen* 3 valsar, 3 polkor, 2 hambopolskor, 1 française, lancierquadrille, scottisch, rhenländer, mazurka och galopp, i godt urval och lätt sättning likasom *Barnbalen*, som bjuder på 2 valser, 2 polkor, 1 française och hambopolka. *Vinterblommor* innehåller 3 valser, 2 polkor, 1 française (ur »*St. Cyr*») och hambopolska »*Good by*» af Holtz. — Äfven orgelspelarne äro i den musikaliska julmarknaden tillgodosedda med Lunds ofvannämnda »*Preludier*», hvilka rekommendera sig sjelfva genom utgifvarens för alla orgelspelare välbekanta namn.

Vi komma nu till sångerna, alla för en röst utom Wennerbergs *Duetter*, 13 stycken af hvilka n:o 1—12 (Gondolieren, Marketerskorna, Du är min, »Du bist mein Mond, Flickorna, Sotarne, Was lispelt die Winde?, Båtfärd, »Tidt er jeg glad», »Der Liebe Leben» och Julsång) äro mera bekanta, de sista Cordax damnatorum och Scen ur »*Cid*» äro deremot mindre kända. Samlingen af dessa vackra och intressanta duetter i en sådan godtköpsupplaga kommer helt visst att bereda dem stor spridning och användning. De samlingar af solosånger som innehållas i Sångalbum bära bekanta komponistnamn och torde till en del vara förut bekanta. Omfånget af dessa sånger sträcker sig i allmänhet från ettstr. C till tvåstrukna F (— G). Sångerna af Adelsköld äro enkla och tilltalande; den sistas text är, som bekant, komponerad af flere tonsättare såsom Kjerulf, Reisinger, Sjögren, Gösta Geijer o. a. Till balladens stil kan räknas »*Kungasonen*» af Elfåker, *Chillons slott* af Myrberg och Beckmans »*Det var en gång en konung*», den senare längre och genomkomponerad, alla för bas eller baryton och förtjenta att uppmärksammas af hrr sångare. I Beckmans sång måtte i sista takten korset framför f i basen (obehöfligt då det fins i förteckningen) i stället tillhöra öfre basnoten d. *Zuleima* (sjunger vid lutan) af Elfåker är en enkel sång till gamla bekanta ord: »Fly, fly, fågel på silfversky» med arpeggiert ackompagnement, imiterande lutspelet.

Litteratur.

Minnesblad, Kgl. operan 1782—1891; Pris 1 kr.

Bensow, Oscar: *Richard Wagner* såsom skapare af musikdramat. Del I (»Flygande Holländaren». »Tannhäuser». »Lohengrin») tillagnad operasångerskan Selma Ek. Pr. kr. 1: 25 — Del II (Nibelungens ring) tillagn. hofkapellmästaren Conrad Nordquist. Pr. 1 kr. — »*Valkyrjan*» (Första dagen af Nibelungens ring) översättning. 75 öre.

Warmuth, Carl: *Katalog over norsk Musikforlag og over norske komponisters Værker, udkomme i udlandet.*

Det till k. operans afskedsföreläsning utgifna *Minnesbladet* är ett litet prakthäfte om åtta sidor, tryckt på kartongpapper. Första sidan visar det gamla operahuset, omgivet af medaljongporträtter af Gustaf III, Oskar II, Jenny Lind och Ludvig Norman. Andra sidan upptager porträtt af operans byggmästare, Adelcrantz; sista sidan visar en vacker vy af nya blifvande operahuset med omgifningar och omslaget intill: A. Anderberg, den nya operans arkitekt. Tredje sidan har öfverst medaljongbilder af Jos. Dente samt nu varande hofkapellmästarna Nordquist och Henneberg, derefter följer text, innehållande en kort historik öfver den gamla operan. Textens 4 återstående sidor innefattas i medaljongporträtter af Jul. Günther, Willman, Ödmann, Lundqvist, greffvinn. Taube, fru ar Östberg, Edling, Hwasser, Björkegren, Sundberg, Törner, frk. Flamand och hrr Fredrikson, Swartz, Hedin, Sundberg, F. Book, A. Lindroth, Aug. Söderman, S. Lund, J. Lindegren. Porträtterna äro, särdeles i förhållande till det mindre formatet, ganska lyckade. Häftets pris är 1 kr.

Bensows böcker om *Rich. Wagner* inledas med en vacker dikt »Till Richard Wagner», till hans pris och om hans operaverk. Efter en kort inledning om musik och opera samt Wagners reformation följer redogörelse öfver Wagner-operornas innehåll med utdrag ur Wagners skrifter och notexempel öfver hans ledmotiv. I båda delarna omnämnas (på omkring 150 sidor) sålunda: »Flygande Holländaren», »Tannhäuser», »Lohengrin», »Das Rheingold», »Die Walküre», »Siegfried», »Götterdämmerung». Nibelungens ring inledes med Wagners utkast till det väldiga musikdramat. Öfversättningen af »Valkyrjan» synes i allmänhet lyckad; några uttryck sådana som: böljehår, vevåld, fröjdevåld (tyska ordet walten öfversatt här med våld), skändigt, förstöter (förskjuter) mig, högt heliga quad... torde ha kunnat utbytas mot bättre.

Katalogen från Warmuths hofmusikhandel i Christiania upptager 100 tätt tryckta sidor (med musikalier utgifna till oktober månads början) Utgifvaren anser den vara af intresse för ett större skandinaviskt publikum, särskildt för konsert- och kör-dirigenter, musiksällskaper, skol- och seminarielärare, hvilka der finna stort urval af körsånger, samt för piano- och sånglärare, som der finna samlade Kjerulfs, Griegs, Svendsens, Nordraaks, Selmers m. fl. framstående verk. Af svenska namn finna vi: Arlberg, Andrée, B. Beckman, Gösta Geijer, Ika, Lago, Söderberg o. a. Katalogen sändes efter requisition gratis.

En märklig bok af Fritz Arlberg: *Försök till en naturlig och förnuftig*

grundläggning af Tonbildningsläran har kommit oss till handa men ej hunnit granskas till sitt innehåll, hvarför redogörelsen derfor måste uppskjutas.

Parisarne och Wagner.

Från Wagneroväsendet i Paris med anledning af »Lohengrins» uppförande på Edenteatern våren 1887 berättar Reinhold Winter:

Sanningen att säga voro vi icke med i den muntra leken utanför Edenteatern; ty det står ej i vårt kontrakt, att vi skola våga vårt unga lif i stupida gatukravaller. Men vi hafva en vän, som tycker om dylik sport, och han har berättat oss några små detaljer.

»Jag stod på trottoiren utmed Rue Auber, sade han, och hade mycket roligt åt ett halftjog pojkar, som svärnade mellan vagnarne i mynningen af rue Boudreau och af alla krafter skrek: »à bas Fackné», så att det gaf genljöd mot operans väggar. Det var i synnerhet en, som utmärkte sig genom särskild ifver och som därför blef ett ögonmärke för polismännen, hvilka sökte få fast i de värsta skrikhalsarne. Genom en skicklig manöver skildes han omsider från sina kamrater och var nära att blifva huggen, då han smidig som en fisk kilade in i hopen af nyfikna och fattade postö aldeles bakom mig. En idé föll mig in. Jag grep genast hans hand, höll den samma stadigt fast och hviskade i hans öra:

»Du är förlorad om du stannar här; följ mig, jag skall rädda dig.»

En stund derefter trafvade vi fram sida vid sida under platanerna på Boulevard Hausmann och uppnådde Rue Lafayette. Der var allt lugnt och stilla, och af polisen syntes ej en skymt. Den unge patriotens tillförsigt återkom, och han påstod, att han ville lemna mig.

»Du tycker således icke om Wagner?» sporde jag.

»Fackné?» svarade han. »Jag vet ej rätt... Duger det att äta?»

»Du har emellertid varit med och manifesterat utanför teatern.»

»Manifesterat! Jag skrek bara, därför att alla andra skrek.»

»Du har alltså intet särskildt horn i sidan till Lohengrin?»

»Lohengrin... är det polisen?»

»Nej, det är ett slags tårtor, som Wagner uppfunnit. Vill du smaka dem?»

»Ja, gerna», svarade han, och så slog vi oss ned utanför ett kafé, der jag lät servera min nyförvärfvade vän några mandelbakelser med vaniljerème. Han hade synbarligen aldrig förr varit med på en slik fest.

»Hur var det herrn kallade dem?» sporde han, då den angenäma förtäringsoperationen var öfverstökad.

»Lohengrin, min vän.»

»Och Fackné, hvem är det?»

»Det är bagaren, som tillverkat tårtorna.»

»Då får jag säga, att det måtte vara af ren afund, som folk skriker emot den hedersmannen,» resolverade quaspatrioten med öfvertygelsens värme. »Jag skall vända om och ropa lefve både för Fackné och för hans Lohengrin.»

»Bry dig ej om det, min vän; du kunde råka illa ut i alla fall. Gå du hem och lägg dig i stället.»

Och det gjorde han, upplyste vår vän.

Hvad nu denna historia beträffar, så säga vi blott: Si non è vero, è ben trovato. Faktiskt är emellertid, att bland de för demonstrationer häktade funnos öfvermagar, som icke visste antingen Wagner var fogel eller fisk och som blefvo högst förvånade, då man inför korrektionsdomstolen sade dem, att de uppträdte emot ett »musikspektakel!»

En annan historia från samma tillfälle är följande:

En herre upptäcker i hopen bland de värsta bråkmakarne en af sina arbetare, annars fredlig och sansad.

»Hvad har ni här att göra?» säger förmannen; gå ni hem och lägg er.»

»Nej, si jag har hört att inne i det der huset (han pekade på teatern) »fins en prussien som heter Loingrin, och den vill jag naturligtvis ge smörj, så fort han bara vågar sig ut!

Från scenen och konsertsalen.

Vasa-Teatern. Dec. 1—6. Audran: *Miss Helyett.* — 7, 8. Offenbach: *Den sköna Helena.*

Södra Teatern. Dec. 1—15. *Fru Hin.*

Musikaliska akademien. Dec. 4. Franz Nerudas *Musiksoaré*: 1. Saint Saëns; Sonat för violoncell och piano (C-moll); 2. Brahms: Pianotrio; 3. Corelli: Solosonat för violin (hr F. Hilmer) och piano, D-dur; 4. Beethoven Trio för piano, klarinett (hr Joh Kjellberg) och violoncell, B-dur. (biträd. pianister: frk. Elin Strandberg och fru Hilma Svedbom). — 5. *Mozarts-konsert* af k. hofkapellet under hr Rich. Hennebergs ledning: Uvert. till »Trollflöjten»; 2. aria ur »Figaros bröllop» (fru Edling); 3. Adagio ur stråkquintett, g-moll; 4. Söng: »Längtan efter våren», »Violblomman» (fru Edling); 5. Uvertyr till »Enleveringen ur seraljen»; 6. Symfoni, g-moll. — 10. Anton Andersens *symfonikonsert* med bitr. af k. hofkapellet: 1. Weber: uvertyr till »Oberon»; 2. Romanser (hr A. André); 3. Mozart: Adagio ur stråkquintett, g-moll; 4. Thomas: Romanser ur »Psyche» (frk. Emma Holmstrand); 5. Godard: Berceuse (hr Lejdström); 6. Andersen: Symfoni, D-dur (a. pomposo, b. adagio, c. allegro moderato); — 15. *Konsert* af k. hofkapellet jemte Martha Remmert och hr C. F. Lundquist: 1. Wagner: uvertyr till »Tannhäuser»; Liszt: konsert för piano (M. Remmert) och ork.; 3. Sång (hr Lundquist); 4. Schumann: Romanser, Schubert: Moment musical; Paderewsky: Menuett (M. Remmert); 5. Berlioz: Menuet des follets, Ballet des Sylphes, Marche hongroise ur »La damnation de Faust»; Liszt: Ungersk fantasi för piano och ork. (M. Remmert).

Vetenskapsakademien. Dec. 9. 2:a kammarmusiksoarén af hrr Aulin, Bergström, Sjöberg, Carlsson: 1. Mozart Stråkkvartett, C-dur; 2. Grieg Edv.: Sonat för violin (hr Aulin) och piano (hr Henneberg) op. 45 c-moll; 3. Rubinstein Ant.: Stråkvintett op. 59, F-dur (altviolin 2 dra: hr G. Sundquist — 12. Föreläsning öfver Richard Wagner af Oscar Bensow.

Storkyrkan. Dec. 12. **Musikföredrag** af prof. O. Byström, med bitr. af frk. B. Gaston och 650 skolbarn: Psalmer, sång och orgelmusik af Speth, Händel, Frescobaldi, H. Purcell, Saboly, Giordani och Ph. Em. Bach.

Berns' konsertsalon. Dec. 13. Andr. Halléns *konsertmatiné* med bitr. af k. hofkapellet och frök. E. Holmstrand. 1. Hallén: »Ur Waldemarsagan», symfonisk Suite för orkester (a. Morgonväkt i St. Nikolaus, b. Waldemarsdansen, c. Unghanses dotter, d. Svarthäll); 2 Franska sänger (frk. Holmstrand); 3. Saint Saëns: »Phaëton», symfonisk dikt för orkester.

Under operaferierna är det konserterna, som hållit musiklifvet vid makt här i hufvudstaden, och det lediga hofkapellet har flitigt medverkat vid dem, detta dess mer att värdera, som vi här för närvarande, sedan filharmoniska kapellet ej mer existerar, icke eger någon annan större orkester; kaffeernas komma ej med i räkningen. Den första större konserten under månaden var hofkapellets egen till firande af Mozarts minne. Det härtill väl valda programmet ses här ofvan, och vi behöfva knappt tillägga, att vårt hofkapell med de utförda Mozartnumren hedrade värdigt Mozarts minne och sig sjelft. Fru Edlings utförande af Mozartsångerna väckte ej mindre bifall än orkesterns nummer, af hvilka den härliga g-moll-symfoniens menuett bisserades. — De andra båda stora konserterna med hofkapellets biträde hade hvaradera till mål att för första gången framföra ett par nya stora instrumentalverk af stockholmska tonkonstnärer. Hr Ant. Andersen, som först framträdde med sitt verk, en stor symfoni, är född norrman, men har länge tillhört hofkapellet, bland dess förnämsta violoncellister, och är lärare i Musikaliska akademien. Det är den tredje symfonien, hvarmed hr A. sedan några år tillbaka framträdde, och arbetet vittnade om tonsättarens grundliga studier och rikedom på idéer. Af symfoniens nummer anslog mest det melodiosa andantet, med sitt vackra slut af violoncellkvartett, och den rytmiskt liffulla början af sista satsen. Den mycket komplicerade kompositionen lemnade dock efter ett första åhörande och utan inblick i partituret ett något oklart intryck af symfoniens särskilda, något långt utspunna satser. Orkesterns utförande af de öfriga instrumentalnumren väckte välförtjent bifall likasom fröken Holmstrands och hr Lejdströms sångföredrag. Hr Halléns nya tonsättning, »Ur Waldemarsagan», framträdde med lysande framgång och andra satsen måste gifvas da capo. Hela verket, hvars detaljer vi gerna ville påpeka om utrymmet

det medgäfv, visade en lika vacker uppfinningsförmåga som mästernskap och smak i instrumentation. Vi hoppas på tillfälle att framdeles på någon symfonikonsert återhöra det intressanta tonverket. Äfven vid denna konsert biträdde fröken Holmstrand förtjenstfullt med franska sänger. Hofkapellet skötte sig utmärkt under hr Halléns ledning, så väl i hans Suite, som i slutnumret Saint-Saëns »Phaëton».

2:a kammarmusiksoarén inleddes, till hedrande af Mozarts minne, med en af hans stråkkvartetter, hvilken likasom Griegs nya sonat, i första rummet helsades med publikens bifall. Sonaten, som kräver stora förmågor både för violin- och pianopartiet, utfördes con amore af hr Aulin och kapellmästaren Henneberg. Grieg är i denna sonat högst originel och intressant, men mindre lättfattlig än i de föregående violinsonaterna. Af Rubinsteins, på mera klassisk grund byggda kvintett, verkade andantat mest anslående. — Franz Nerudas första soaré i Musikaliska akademins orgelsal erbjöd mycken omväxling, såsom det anförda programmet visar. Särskildt intresse väckte Corellis sonat, föredragen af hr Hilmer, en äldre dansk violinist, som första gången lät höra sig hos oss och visade sig vara en routinerad musiker, hvars styrka hufvudsakligen torde ligga i föredrag af gammalklassiska verk. Såväl hr Nerudas egna utmärkta spel, som hr Kjellbergs utförande af klarinettstämman i den sällan hörda Beethoventrion, och pianots behandling, gjorde ensemblen förträfflig i soaréns alla nummer.

Prof. Byströms musikföredrag i Storkyrkan hade rätt talrika åhörare, som syntes med mycket intresse lyssna till såväl prof. B:s orgelspel som fröken Gastons anslående sång och skolbarnens goda sammansjunngning. De rytmiska psalmerna och den äldre kyrkomusiken, hvarmed prof. B. så förtjenstfullt gör allmänheten bekant mångestades i vårt land, tyckes äfven af denna uppskattas till sitt rätta och stora värde. — Om Martha Remmerts 1:a konsert härstädes kunna vi ej nu yttra oss, då den inträffar just som tidningen skall läggas i pressen.

Hr Bensows föreläsning om Rich. Wagner gafs inför ett allt för fåtaligt auditorium, som emellertid med bifall mottog den unge föreläsarens Wagnerentusiastiska föredrag. I ett och annat hvad hr B. yttrade om de vanliga operatexternas och den sceniska musikdeklationens underhållighet, kunna vi med honom instämma.

Från in- och utlandet.

Kgl. operan å Blasieholmen. Första operaföreställningen i k. operans provisoriska lokal kommer att ega rum annandag jul, då »Wilhelm Tell» upp-

föres på aftonen. På middagen samma dag gifves, enligt gammal vedertagen häfd, Dahlgren-Randels »Vermländingarne».

Det gamla operahuset torde vara utrymdt till 1 nästk. februari och då till teaterbyggnadskonsortiet öfverlåtas. Redan den 20 jan. lär spekulanter till dess rifning kunna taga lokalerna i betraktande.

Operaartisterna fru Östberg, frk. Almati, hrr Ödmann, Rundberg, har på sin konsertturné, som vi förut omnämndt, skördat stort bifall och sjungit för fulla hus öfverallt. — Fröken Anna Karlsruhn och f. d. operasångaren hr Herman Rosén har gifvet väl besökta konserter i flera af Västergötlands städer.

Kongl. Musikkonservatoriets offentliga uppvisning egde rum den 12:e, 14:e och 15 dec. Vi äro icke nu i tillfälle att närmare redogöra för gången af densamma.

Musikföreningens 27:de konsert, som blifvit genom mellankomna hinder uppskjuten, gifves torsd. d. 17 dec. Programmet upptager Uvert. (n:o 3) till Leonora af Beethoven, aria ur »Iphigenie» af Gluck, konsert (g moll) för stråkorkester af Händel samt Mozarts »Requiem». Kapellm. Frans Neruda leder konserten, vid hvilken biträder: k. hofkapellet, fru Dina Edling, hrr C. F. Lundquist och E. Borgstedt m. fl.

Frök. Isabella Beckman annonserar i dagens nummer att hon fortfarande gifver sanglektioner. Fröken Beckman är, som af många är känt, elev af den ansedde sångläraren prof. Bax i Paris och räknar bland sina elever de talangfulla sängerskorna fröken Anna Piehl och Alma Hulterantz—Castberg,

Filip Forstén, den bekante finske baritonsångaren, som varit anställd vid vår k. opera, har etablerat sig som sånglärare i Wien, der han åtnjuter stort förtroende och har många elever.

Isidor Dannström, den aktade f. d. operasångaren, sångläraren och tonsättaren, fylde d. 14 d:s sjuttionio år. Han besitter fortfarande oförminskade själs- och kroppskrafter och hyser lifligt deltagande för allt som rör vårt musiklif.

Berlin. Den här bosatte och i Sverige väl bekante pianovirtuosen **Felix Dreyschock** har nyligen gifvit en konsert i »Singakademie» och skördat stort bifall. Hr Dreyschock lär allt mer ha utvecklat sin stora talang som pianist och gjorde i november tillsammans med violinkungen Joachim en konserttur i syd-Tyskland, der han vann stort bifall.

Vår musikbilaga.

Ändtligen ha vi med detta nummer kunnat sända årets sista bilaga. Stockholms ende skicklige notlitograf är sjuk, men efter att ha sökt »med ljus och lykta», kunde vi finna en person, som åtog sig arbetet med bilagan. Detta förklarar och torde lända till ursäkt för att sista bilagan ej är lik och jemlik de föregående.

Dödsfall.

Westerdahl, Olof, f. d. fältmusikant och fanjunkare, utmärkt flöjtist (likasom brodern Lars W.), f. 1807 i Nykils församling, vid 12 års ålder antagen vid 2:a lifgrenadierregementets musikkår i Linköping. Efter på 1840-talet gifna konserter i hufvudstaden fick W. rykte om sig att vara Sveriges skickligaste flöjtist. 1874, efter 55 års tjänstgöring trädde W. ur tjänsten. Han dog i Linköping den 8 dec.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och Orgelharmnier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs! Hufvuddepot för Blüthners världsberömda Flyglar, samt Rö-nischs & Steinweg Nachfolgers utmärkta Pianinos.

I Violinspelning

meddelas undervisning af
Marie Arlberg-Neruda.
Karlplan 8, 1 tr. upp.

I**Zulamith Wellander-Svaneskogs**

sångskola efter Madame Marchesis metod meddelas undervisning åt såväl herrar som damer. Linnégatan 17, 1 tr. (högra uppgången).

Sånglektioner,

innefattande Röstens utbildning, tydligt uttal af texten, articulation, prononciation, frasering, föredrag m. m. samt Rollers instuderande, gifvas från och med 15 Oktober af

Signe Hebbe.

Sturegatan N:o 24.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öfver gården. Mottagning kl. 1/29—1/210 f. m. och 12—1 e. m.

Frans J. Huss.**G. Malmgren,**

54 Kungsgatan, Göteborg,
försäljer, från välsorterat lager,
alla sorter

Musikinstrumenter,

såsom: Violiner, Altvioliner, Cello, Contrabaser, Zittror, Gitarer, Psalmodikon, Flöjtar, Klarinetter, extra goda Messingsinstrumenter af tjock plåt, svensk modell, Trummor, Pukor, Speldosor, prima Schweizerarbete, från de allra billigaste till de största.

Album med musik. Cigarrtempel med musik.

Dryckeskannor med musik att använda för mjölk, öl, vin etc. Många andra sorters föremål med spel-

ston, flera sorter, samt andra mekaniska instrument.

Leksaker med speldosmusik.

Barninstrumenter, många slag. Äkta Italiensk Occarina, instrument med flöjtton, som kan behandlas efter några timmars öfning från 90 öre till 9 kr. Musikaliskt

tärningsspel med anvisande tabeller, genom hvilka hvem som helst kan med lätthet på

några minuter komponera Valser, Polkor m. m., färdiga att utföras för piano. Dragspel och Mungigor af allra

bästa sorter. Blåsacordeon, nya sorter. Bigotphones, skämtinstrument för Julen i

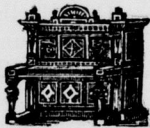
form af Valdhorn, Trumpet, Basun, Paraply, butelj, kökskär! m. m. lämpligt för komiska effekter och julmaskraden, kunna genast utan förkunskap användas.

Priskurant gratis och franko på begäran.

G. Malmgrens Musikinstrument- och Stränghandel lemnar ovilkorligen lägsta priser i vårt land i förhållande till varornas godhet.

Bröderna Hals' Pianinos och Flyglar

säljas i fagen de-kr. 540 till lidaste arbetanti. Fabrikens pöt, från 1,300. Sote. Full garbriken pris-

belönt med högsta priser i London, Paris, Stockholm, Kristiania m. fl. Alla nya förbättringar i tillverkningsmetod. Fabriken etablerad 1847. Nordens största fabrik. Öfver 10,500 piano tillverkade. Hofleverantörer till H. M:t Konung

Oscar II. Pianinos säljas äfven på små månadliga afbetalningar utan ränteberäkning och utan prisförhöjning.

Illustrerad priskurant sändes gratis på begäran.

G. Malmgrens
Piano- och Orgellager,
54 Kungsgatan, Göteborg.

Isabella Beckman

(mångårig élève af professor Bax i Paris) gifver fortfarande undervisning i Sång. Anmälningstid alla söckendagar kl. 10—12.

25 Kommendörsgatan III.

Svensk Musiktidnings Musik-Album

V—1891,

innehållande för piano: Berger, L.: Menuett; Kirchner, Th.: Albumblad; Mendelssohn: På sångens lätta vingar (transcr.); Mozart: Menuett (ur Ess dur-symf.); Myrberg, A. M.: Lefnadslust; Rietz, L.: Julhelsning; — för sång med piano: Oterdahl, Ada: Den lyckliga kärlekens smärta; Sjögren, Emil: Den långa dagen, säljes à 1 krona å tidningens Expedition, Olofsgatan 1 (1 tr. upp öf. gården) samt i bok- och musikhandeln.

Presentkort

å
Svensk Musiktidning
1892

finnes att köpa å tidningens Expedition, Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öf. gården, i bok- och musikhandeln å 5 kronor.

Vänner af Musik

och musikbildning! gynnen vår Svenska Musiktidning med prenumeration! — För endast 5 kronor erhålles under året populär och instruktiv läsning i musikaliska ämnen, tillfälle att få, i sammanhängande följd, del af musikverldens förnämsta nyheter, Porträtter och biografier öfver märkliga musikkonstnärer, Musikbilaga (omkring 14 sid.) af vald men lättfattlig musik.

Sv. Musiktidnings Red.

Svensk Musiktidning bör tillhöra hvarje musikaliskt hem.

På P. Palmquists Aktiebolags förlag nu utkommet:

Handbok för musikvänner

af

E. Tengstrand

Med förord af Richard Andersson.

Pris: häft. 75 öre; klotb. 1 kr.

Innehåll: Martha Remmert (med porträtt). Prenumerationsanmälan. — Vårt gamla operahus och dess minnen. — Musikpressen. — Literatur. — Parisarne och Wagner. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Vår musikbilaga. — Dödsfall. — Annonser. Musikbilaga, inneh. för piano: Mozart: Menuett (ur Ess-dur-symf.), Rietz, L.: Julhelsning.